

Undermåliga utredningar inför särskolan leder till felplaceringar

Kommunernas utredningar inför att barn ska få plats i särskolan har fortfarande stora brister. Det visar Skolinspektionens genomgång av utredningar i 58 kommuner. En uppföljning av en tidigare granskning visar att bristande utredningar inte enbart äventyrar elevernas rättssäkerhet utan även kan leda till felplaceringar.

– Det är djupt oroväckande att livsavgörande beslut om ett barn ska gå i särskolan eller ej bygger på så dåliga underlag. Vår uppföljning visar att besluten leder till att barn kan bli felplacerade. Ansvariga för särskolan måste nu ta problemen med rättsosäkerheten på allvar och kraftigt förbättra kvaliteten i sitt beslutsunderlag. Jag uppmanar därför samtliga kommuner att gå igenom alla sina elevärenden – både i grundsärskolan och gymnasiesärskolan – för att förvissa sig om att eleverna går i rätt skolform, säger Ann-Marie Begler, generaldirektör, Skolinspektionen.

I en första omgång granskade Skolinspektionen 30 kommuner. Rapporten publicerades den 31 januari 2011. I en senare omgång, som nu är klar, har ytterligare 28 kommuner granskats. Totalt har Skolinspektionen under 2010-2011 gått igenom 1 203 elevärenden i de 58 kommunerna. Granskningen visar att det ofta saknas utredningar, främst de sociala och medicinska utredningarna. Kvaliteten på handläggningen och utredningen inför beslut om mottagande i särskolan räcker i många fall inte för de bedömningar som kommunen måste göra innan ett barn tas emot i särskolan.

Brister i informationen till föräldrar med utländsk bakgrund

I den senaste omgången har dessutom föräldrar till 26 barn med utländsk bakgrund intervjuats. Intervjuerna visar att kvaliteten i informationen till föräldrarna med utländsk bakgrund ofta brister. Flera föräldrar har inte nåtts av informationen om vilka elever som särskolan enligt lag är till för. De tror att deras barn går i särskolan på grund av svårigheter med det svenska språket, språkstörningar, dyslexi, kulturella skillnader i uppförandet eller på grund av sociala problem hemma.

Flera föräldrar berättar att de känt sig tvingade att ge sitt medgivande till att deras barn tas emot i särskolan. Framförallt gäller det föräldrar som anser att deras barn inte borde gå i särskolan.

Uppföljning av tidigare granskning: 13 elever har varit felplacerade

Skolinspektionen har efter cirka ett års tid följt upp resultaten från tidigare granskning. Av de 30 kommunerna har hittills 22 kommuner lämnat en slutredovisning. Kommunerna har redovisat att 46 elever har skrivits ut ur särskolan.

- 13 elever har skrivits ut eftersom de inte tillhör särskolans målgrupp.
- 9 elever har skrivits ut ur särskolan på vårdnadshavares begäran.
- 24 elever har skrivits ut eftersom skollagen ändrades 1 juli 2011 för barn med diagnosen autism eller autismliknande tillstånd och som inte har en utvecklingsstörning. Dessa barn ska gå i grundskolan, inte grundsärskolan.

Många anmälningar, mejl och telefonsamtal

Skolinspektionen har sedan den första granskningen startade 2010 fått många frågor via telefon och e-post från föräldrar och från elever som går eller har gått i särskolan och som varit oroliga för att kommunen fattat felaktiga beslut om mottagande i särskolan.

Skolinspektionen har också 2010-2011 tagit emot 60 anmälningar av kommuners utredningar av mottagande i särskolan. Av dessa har Skolinspektionen hittills funnit brister i 26 ärenden. I många fall har kommunens nya utredning visat att eleven varit felplacerad.

Ladda ned Skolinspektionens rapporter

Samtliga rapporter, beslut och mer information finns på www.skolinspektionen.se/sarskola

Skolinspektionen granskar även mottagande i särskolan vid 7 specialskolor i landet. Resultatet av den tillsynen är ännu inte klart.

Fakta särskolan

- Särskolan bidrar till att alla barn ska kunna få en god utbildning. Särskolan är till för barn som har en utvecklingsstörning och inte kan nå upp till kunskapsmålen i grundskolan. Barn med betydande begåvningsmässigt funktionshinder på grund av hjärnskada har också rätt att gå i särskola.
- En kommuns beslut om att ta emot ett barn i särskolan får många och långtgående konsekvenser för barnet. Det är därför viktigt att ett sådant beslut grundas på ett ordentligt underlag med pedagogisk utredning, psykologutredning, medicinsk utredning samt social utredning.
- Vårdnadshavarna måste också lämna sitt medgivande innan ett barn kan tas emot i särskolan.
- Läs mer i Skolverkets allmänna råd "Rutiner för utredning och beslut om mottagande i den obligatoriska särskolan" (SKOLFS 2001:23).

För information

Verica Stojanovic, projektledare, 08-586 082 74

Uppföljningen av tidigare granskade kommuner:

Carin Holtz, projektledare, 08-586 080 20

Presskontakt

Carina Larsson, pressekreterare, 08-586 082 50